

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.33/2014/6. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, **2015. év február hó 11.** napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A sikkasztás büntette és más bűncselekmény miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a **Fővárosi Törvényszék** 2013. év december 18. napján kelt **25.B.1126/2013/30.** számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vagyon elleni bűncselekményeit a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő 2 rb. folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettének és a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő 1 rb. sikkasztás büntettének **minősíti.**

A 3 rb. ügyvédi visszaélés büntettében történt bűnösségének megállapítását **mellőzi.**

A szabadságvesztés büntetését 6 (Hat) év börtönre, a pénzbüntetést 400 (Négyszáz) napi tételre **súlyosítja.**

A pénzbüntetés napi tétel összegét 5.000,- (Ötezer) Ft-ban állapítja meg. Az így kiszabott pénzbüntetés összege 2.000.000,- (Kettőmillió) Ft.

A vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A Cég1 kártérítési igényének érvényesítésével **egyéb törvényes útra utasítja**.

A vádlott illetékfizetésre kötelezését **mellőzi**.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

Az elsőfokú bíróság ítéletében a vádlottat 2 rb. folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) és (5) bekezdés a) pont], 1 rb. sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) és (4) bekezdés a) pont] és 3 rb. ügyvédi visszaélés büntette [Btk. 285. § (1) és (2) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 5 év szabadságvesztésre, 200 napi tétel, 20.000.- forint napi tétel összegű, összesen 4.000.000.- forint pénzbüntetésre, 8 év valamennyi jogi szakképzettséget igénylő foglalkozástól eltiltásra és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, illetve akként rendelkezett, hogy a vádlott büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. A vádlottal szemben 273.750.000.- forint erejéig vagyonekobzást rendelt el, kötelezte az Cég1 magánfél részére 543.750.- euro, míg az államnak 1.500.000.- forint illeték megfizetésére. A Cég2 és Város1 magánfeleket a bejelentett polgári jogi igény érvényesítésével egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést.

A **Budapesti Nyomozó Ügyészség** a fellebbezés **Nyom.1474/2012.** szám alatt, írásban benyújtott indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során értékelhető tényezőket nem megfelelően vette

figyelembe és a Btk. 80. § (1) bekezdés rendelkezését megsértve határozta meg a büntetőjogi szankciókat.

A vádlott büntetlen előélete nem enyhítő körülmény tekintettel arra, hogy ügyvédként, e minőség felhasználásával követte el a bűncselekményt. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 13. § értelmében ügyvédként csak az végezhet tevékenységet, aki büntetlen előéletű. Az ítélkezési gyakorlat töretlen abban, hogy nem értékelhető a büntetlen előélet enyhítő körülményként annak javára, aki a bűncselekményt olyan beosztás, illetve foglalkozás felhasználásával követi el, amelynél a büntetlen előélet alkalmazási feltétel.

A beismerő vallomása kapcsán kitért arra, hogy a vádlott csupán az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában ismerte el a bűncselekmények elkövetésével kapcsolatos bűnösségét, ugyanakkor a cselekmény elkövetésének részleteire nem tért ki. Így a bűnösségre kiterjedő vallomása a bizonyítást már nem segítette elő, sőt, az inkább csak a büntetés enyhítése érdekében tett logikus lépésnek tekinthető.

A vádlott megbánó magatartása sem értékelhető nagyobb nyomatékka, mivel ahhoz nem társult az okozott kár megtérítésének szándéka.

Mindezekre tekintettel az enyhítő és súlyosító körülmények megfelelő értékelésével, a vádlottal szemben súlyosabb büntetés kiszabása felel meg a büntetési célok elérésének.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.49/2014/1. számú átiratában a bejelentett ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a releváns bizonyítékokat megvizsgálta, azokat egyenként és együttesen értékelve - a vádlott beismerése mellett - kétséget kizáró módon, helyesen állapította meg a tényállást, mely mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt megalapozatlansági hibáktól. A törvényszék indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett. A megalapozott, így a másodfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, azonban a cselekmények minősítése során anyagi jogszabályt sértett. A vádlott 2008. január 17. és 2010. február 08. napja közötti időszakban összesen 36 alkalommal, három

sértett által befizetett letéti pénzt, a rendeltetésével ellentétes módon, kiadásainak és tartozásainak fedezésére használta fel, amellyel rendszeres haszonszerzésre törekedett. A bíróság tévedett, amikor az üzletszerű elkövetést az ügyészi vádmódosítás hiányára hivatkozással nem állapította meg, mivel az ítékezés során a bíróságot a vádirati tényállás köti, a minősítés nem. A vádirati tényállás pedig tartalmazza mindazon tényeket, mely az üzletszerű elkövetést megalapozzák.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülmények közül túlzott mértékben vette figyelembe a vádlott javára beismerő vallomását, míg büntetlen előélete nem vehető figyelembe ügyvédi foglalkozásának alkalmazási feltételére tekintettel. Ellenben kellő súllyal értékelendő, hogy a vádlott kiemelkedő tárgyi súlyú, többszörös halmazatban álló cselekményeket követett el, a sértettekkel szemben fennálló bizalmi helyzettel visszaélve, mintegy félmilliárd forint meg nem térült kárt okozva. Mindezekre tekintettel a kiszabott szabadságvesztés büntetés mértéke enyhe, nem biztosítja a büntetési célok érvényesülését.

Ezért indítványozta az ítélet megváltoztatását akként, hogy a másodfokú bíróság

- a cselekményeket 2 rb., a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan, különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntettének és 1 rb., a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő 1 rb. jelentős értékre, üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntettének minősítse,
- a szabadságvesztés büntetés és a közügyektől eltiltás tartamát súlyosítsa,
- az ítélet rendelkező részében tüntesse fel, hogy a vádlott a Btk. 38. § (2) bekezdés a.) pontja alapján legkorábban a büntetése kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A nyilvános ülésen az **ügyész** az írásbeli átiratában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta.

A **vádlott védője** perbeszédében az ítélet helybenhagyására tett indítványt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az ügy büntetőjogi szempontból egyszerű, okirati bizonyítékok alapján a tényállás megállapítható. Nem vitatta, hogy védence a letéti szerződés szabályait megszegte, ennek oka a 2008-as gazdasági válság volt. A vádlott ugyan nem terjesztett elő érdemi védekezést, azonban nem csak az utolsó tárgyaláson ismerte el a bűnösségét, már a nyomozás során is úgy nyilatkozott, hogy a történetek a valóságnak megfelelnek.

Amennyiben az üzletszerű elkövetést a másodfokú bíróság meg is állapítja, a kiszabott büntetés súlyosítására irányuló fellebbezés akkor sem megalapozott. A büntetés kiszabásánál a speciál prevenció elvét indítványozta elsődlegesen figyelembe venni, nyomatékos enyhítő körülményként értékelve a vádlott beismerő vallomását, büntetlen előéletét, 58 éves korát és a cselekmény óta eltelt hosszú időt.

A **vádlott** megváltozott személyi körülményeire nyilatkozott, az ügy érdemében tett felszólalásában nem vitatta a cselekmények elkövetését, elmondása szerint ennek oka az volt, hogy nem alkalmazta azt a közgazdasági elvet, miszerint ha változnak a gazdasági körülmények, a kiadások nőnek és a bevételek nem, akkor a költségcsökkentés elkerülhetetlen. Az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A bejelentett ügyészi fellebbezés eredményre vezetett.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be. 348. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy a törvényszék a részletes, minden körülményre kiterjedő bizonyítási eljárást a perrendi szabályok szerint folytatta le, hiánytalanul feltárta mindazon bizonyítékokat, melyek az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükségesek.

A Be. 118. § (2) bekezdés szerint eljárva a vádlott beismerő vallomása mellett beszerezte az egyéb bizonyítékokat is.

A törvényszék kihallgatta mindazokat a tanúkat, akik vallomása releváns információt tartalmazott, így a sértettek képviselőit (Tanú1, Tanú2, Tanú3), az ügyvédi iroda tagjait és alkalmazottait (Tanú4, Tanú5, Tanú6, Tanú7), a felszámolót (Tanú8), illetve azon személyeket, akik vallomásukban az ügy érdekében tudtak nyilatkozni (Tanú9, Tanú10).

Tárgyalás anyagává tett valamennyi okiratot, melyek a tényállás megállapítása szempontjából jelentőséggel bírtak, ezzel eleget tett azon követelménynek is, mely szerint a bíróság csak olyan bizonyítékot használhat fel és értékelhet, amelyet a tárgyalás anyagává tett.

Az ügy bírósági szakaszában a Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott tényállás felderítési kötelezettségének eleget téve igazságügyi könyvszakértői véleményt szerzett be a tekintetben, hogy az egyes letéti pénzeknek a számlára történt befizetés után mi lett a sorsa, mikor, milyen összegben, kinek kerültek átutalásra, illetve kifizetésre.

A tényállást sem a vád, sem a védelem oldaláról támadás nem érte.

Az ügy érdemi elbírálásának eljárásjogi akadályja nem merült fel. Ennek során a másodfokú bíróság megállapította, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként feltárt bizonyítékok értékelésével megállapított tényállás a Be. 351. § (2) bekezdés b.) pont II. fordulata alapján részben megalapozatlan, mert hiányos.

A megalapozatlanságot a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a.) pont értelmében az iratok tartalma alapján történt kiegészítéssel orvosolta.

A vádlott személyi körülményei tekintetében megállapított tényeket - az elsőfokú ítélet kihirdetését követően bekövetkezett változások okából - akként helyesbíti, hogy jelenleg tanácsadóként dolgozik egy cégnél, jövedelme alkalmanként 50-200.000,- Ft közötti. Vagyona egy budapesti, haszonélvezettel és jelzáloggal terhelt ingatlan. A vitorláshely tekintetében tulajdonjoga megszűnt, azt végrehajtási eljárás keretében értékesítették. Devizahitel tartozása már nem áll fenn.

A tényállás **bevezető részét** az ítélet 3. oldal első bekezdésében kiegészíti azzal, hogy a vádlott ügyvédi kamarai tagsági viszonya 2011. július 19. napján törléssel megszűnt. (Budapesti Ügyvédi Kamara átirata nyomozati iratok 315. oldal)

A Budapesti Ügyvédi Kamara Fegyelmi Tanácsa 12345 számú, 2011. december 12. napján kelt és 2012. február 15. napján jogerős határozatával szándékos fegyelmi vétség elkövetése miatt kamarából kizárás fegyelmi büntetéssel sújtotta. (Budapesti Ügyvédi Kamara fegyelmi határozata nyomozati iratok 323-345. oldal)

Az ügyvédekről szól 1998. évi XI. törvény 5. § (1) bekezdés értelmében az ügyvéd

- a) képviseli az ügyfelét,
- b) büntetőügyben védelmet lát el,
- c) jogi tanácsot ad,
- d) szerződést, beadványt, más iratot készít,
- e) az a)-d) pontban felsoroltakkal összefüggésben pénz és értéktárgy letéti kezelését végzi.

Ugyanezen jogszabály 30. § szerint az ügyvéd letétet a megbízás teljesítéseként, a megbízáshoz kapcsolódó eljárási cselekmények költségének fedezeteként és azok teljesítésére vagy a megbízáshoz kapcsolódóan megőrzésre fogadhat el. Készpénz és értéktárgy letétként való átvételét az ügyvéd írásban, letéti szerződésben köteles rögzíteni. Az ügyvéd az átvett készpénzt és értéktárgyat kizárólag letétként kezelheti, azt nem hasznosíthatja, és nem fogadhat el olyan megbízást, amely a letét felhasználására hatalmazza fel.

Az ügyvédek letét- és pénzkezeléséről részletes szabályozást a 4/1999. (III. 1.) MÜK Szabályzat ad, ennek

- I/1.1.3. pontja értelmében ügyleti letétet, melynek célja a szerződő felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek biztosítása, az ügyvéd csak írásbeli szerződés alapján fogadhat el és csak a szerződés rendelkezései szerint fizethet ki.
- I/1.1.4. pontja értelmében teljesítési letét esetében a letéteményes azzal a rendeltetéssel vesz át pénzt vagy értéket elszámolási kötelezettség mellett, hogy azt más, harmadik személy részére az ügyfél rendelkezése szerint fizesse ki, vagy adja át.
- I/1.1.5. pontja értelmében őrzési letét az ügyvéd által azzal a rendeltetéssel átvett pénz, hogy az az írásban előzetesen megállapított feltételek bekövetkezésekor a letevőnek fizetendő vissza.
- II/6. pontja értelmében az átvett összeg jogszerű felhasználásáért, illetve vissza- vagy kifizetéséért az ügyvéd tartozik felelősséggel.

A tényállás **1. pontját** kiegészíti azzal

- az ítélet 3. oldal második bekezdésben, hogy a letéti szerződés 3.4 pontja értelmében elállás esetében a letéteményes köteles a letevőnek visszautalni a pénzt. (letéti szerződés nyomozati iratok 45-55. oldal)
- az ítélet 3. oldal utolsó előtti bekezdésében, hogy ide átemeli az ítélet indokolásában, a 6-7. oldalon és a 8. oldal lap tetején található részletes kimutatásokat.
- az ítélet 3. oldal utolsó bekezdésben, hogy az Cég3 Zrt. az adásvételi szerződéstől 2008. április 22. napján elállt, mely okiratot a vádlott szerkesztette. (írásbeli nyilatkozat nyomozati iratok 57-59. oldal)
- az ítélet 3. oldal utolsó bekezdésében, hogy az Cég3 Zrt. polgári jogi igényt nem terjesztett elő. (bírósi iratok 28. számú jegyzőkönyv 2. oldal)

A tényállás **2. pontját** kiegészíti azzal

- az ítélet 4. oldal első bekezdésben, hogy a letéti szerződés 4-5. pontja értelmében a letétbe helyezett összeg ki-, illetve visszautalásának határidejét

2008. június 30. napján határozták meg. (letéti szerződés nyomozati iratok 613-619. oldal)

- az ítélet 4. oldal harmadik bekezdésében, hogy ide átemeli az ítélet indokolásában, a 8. oldal lap alján található részletes kimutatást.
- az ítélet 4. oldal negyedik bekezdésben, hogy a letevő 2011. október 03. napján szólította fel a vádlottat a letét összege meglétének igazolására (felhívás nyomozati iratok 621. oldal)
- az ítélet 4. oldal negyedik bekezdésében, hogy a Cég2 Zrt. 25.000.000.- forint és kamatai, illetve Város1 25.000.000.- forint erejéig polgári jogi igényt terjesztettek elő. (bíróági iratok 3. számú beadvány és 6. számú jegyzőkönyv 7. oldal)

A tényállás **3. pontját** kiegészíti azzal

- az ítélet 4. oldal utolsó előtti bekezdésben, hogy a letéti szerződés 5.2. pontja értelmében a letétbe helyezett összeg kiutalásának egyik feltétele a tulajdonjog bejegyzés volt. (letéti szerződés nyomozati iratok 673-683. oldal)
- az ítélet 5. oldal első bekezdésében, hogy ide átemeli az ítélet indokolásában, a 9. oldalon található részletes kimutatást.
- az ítélet 5. oldal második bekezdésben, hogy a tulajdonjog bejegyzésére 2010. május 06. napján került sor, ezután a letevő felszólította a vádlottat a letét összegének szerződés szerinti kiutalására (Tanú2 tanú vallomása nyomozati iratok 669. oldal)
- az ítélet 5. oldal harmadik bekezdést, hogy a vádlott 2010. szeptember 02. napján 570.000.- euro összeg - mely 2010. szeptember 01. napján az Cég1 kölcsönadótól részére nyújtott kölcsön - tekintetében közjegyző előtt tartózáselismerő nyilatkozatot tett, melyben vállalta ezen összeg 2010. december 31. napjáig történő kifizetését. 2011. január 26. napján a közjegyző az okiratot végrehajtási záradékkal látta el, azonban a végrehajtás eredményre nem vezetett. (Tanú2 tanú vallomása nyomozati iratok 669. oldal, közjegyzői okirat nyomozati iratok 693-699. oldal, végrehajtási záradék nyomozati iratok 701-703. oldal)

- az ítélet 5. oldal harmadik bekezdésében, hogy az Cég1 543.750.- euro erejéig polgári jogi igényt terjesztett elő. (nyomozati iratok 669. oldal)

A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 351. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált, ezért a Be. 352. § (2) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Az ítéletnek a - Be. 258. § (3) bekezdés d.) pont szerinti - bizonyítékok számbavételét tartalmazó részében az elsőfokú bíróság szükséges részletességgel és iratszerűen ismertette a vádlottnak az eljárás különböző szakaszában tett nyilatkozatait, illetve az egyéb bizonyítékokat.

A Be. 78. § (3) bekezdés értelmében a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat a törvényi rendelkezésnek megfelelően megvizsgálta, ítéletében a szükséges körben az indokolási kötelezettségét is teljesítette, mérlegelő tevékenységekor a hétköznapi gondolkodással ellentétes következtetést nem tett, logikai hibát nem vétett.

A tényállásban leírt tények nagyrészt megfelelnek a hitelesnek elfogadott bizonyítékoknak. A történeti tényállás hiányosságait a másodfokú bíróság a megjelölt iratok alapján pótolta.

A tényállás kiegészítését elsődlegesen az indokolta, hogy az elsőfokú bíróság, bár elfogadta az igazságügyi könyvszakértő véleményét, annak lényeges részeit - ítéletszerkesztési hiba folytán - a bizonyítékok értékelése körében tartalmazza a határozat, ezért a másodfokú bíróság azokat beemelte a tényállásba.

Az egyes tényállási pontok esetében a másodfokú bíróság a letéti szerződések és okiratok alapján a letét kifizetése szempontjából releváns adatok tekintetében a tényállás hiányos megállapításait orvosolta.

Illetve a járulékos kérdésben (polgári jogi igény) való megalapozott döntéshez szükséges adatokat a tényállásban feltüntette.

A releváns törvényi rendelkezések és szabályzat megfelelő részeivel történő kiegészítését az elsőfokú ítélet tényállása és jogi indokolása közötti összhang megteremtése indokolta.

A törvényszék a szükséges és lehetséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként feltárt bizonyítékoknak a logika és ésszerűség szabályainak megfelelő értékelésével helyesen jutott arra az álláspontra, hogy kétséget kizáró módon bizonyított, hogy a vádlott elkövette a terhére rótt bűncselekményeket. A vádlott beismerő vallomása összhangban állt a tanúk nyilatkozatával, a bankszámla-kivonatok és bankszámlaforgalmi elemzések tartalmával és az igazságügyi könyvszakértő véleményével. Mindezek alapján a beismerő vallomás elfogadásához kétség nem fért, valamennyi bizonyíték együttes értékelése alapján ítéleti bizonyossággal megállapítható, hogy a vádlott a letéti pénzeket céljukkal ellentétes módon, jogellenesen, saját céljaira felhasználta.

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére. A minősítés körében azonban az ítélet 16. oldal első és második bekezdésében kifejtett álláspontját a másodfokú bíróság nem osztotta.

A Be. 2. § a bírósági eljárás alapja tekintetében az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

(1) A bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el.

(2) Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

(3) A bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz.

(4) A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához.

A vádindítvány a bíróságot két irányban köti: csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről és csak a vádindítványban megjelölt cselekményről lehet dönteni. A bíróság kötve van a vádindítvány tartalmához mind a személy, mind pedig a tényállás tekintetében. A vádindítvány tartalmát pedig azok a tények alkotják, amelyeket a vádló, mint megtörtént eseményt előad.

Az üzletszerűség megállapításának alapjául szolgáló tényeket a vádirati tényállás részletesen tartalmazza, így azt, hogy a vádlott a cselekményeket milyen módon, milyen időintervallum alatt követte el, illetve hogy a letéti szerződéssel átvett pénzüsszegeket rendszeresen, jogtalanul, saját céljaira fordította. A bíróság az eljárása során a vádirati tényálláshoz van kötve, nem tekinthető a vád tárgyának a vádban nem szereplő személy és a vádban le nem írt cselekmény, ehhez képest a bíróság a vádon túl nem terjeszkedhet, a vádat viszont köteles kimeríteni (vádely). Önmagában az, hogy az ügyészség a bíróság felhívása ellenére a vádban foglalt cselekmény minősítését nem módosította, nem menti a bíróságot azon kötelezettsége alól, hogy a tényállást az anyagi jogszabályoknak megfelelően értékelje, e körben az ügyészi vád nem köti.

Ezt támasztják alá az 1/2007 BK vélemény I/3/b. pontjában foglaltak is, mely szerint a Be. 2. § (4) bekezdése alapján a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett

cselekmény - vádló által indítványozott - Btk. szerinti jogi minősítéséhez, attól belátása szerint eltérhet. A vád tárgyának terjedelmét a bűncselekmény minősítésén kívül a Btk. Általános Részének rendelkezései is befolyásolhatják. A jogi minősítés a bírói értékelés körébe tartozik, tehát nincs akadálya annak, hogy a bíróság a vád tárgyává tett cselekményt - a vádló jogi álláspontjától eltérően - minősítse.

Az üzletszerűségnek két együttes feltétele van.

1. A tárgyi oldalon: az ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése.
2. Az alanyi oldalon: ennek révén a rendszeres haszonszerzésre törekvés.

Az üzletszerűség - az esetek túlnyomó többségében - a bűncselekmények sorozatos, sorozat-jellegű megvalósítása útján valósul meg. A bűncselekményből származó haszon elérésére törekvésnek át kell fognia az ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmény e célból történő ismétlődő elkövetésére vonatkozó akarat elhatározást. Nem zárja ki az üzletszerűség megállapítását, ha nem egyetlen jövedelemként vagy fő jövedelemforrásként törekszik az elkövető a haszonszerzésre, megállapítható a tartósság célzatával folytatott, a rendszeres mellékkeresetre törekvő jövedelemszerzés esetében is.

Az irányadó ítéleti tényállásból kitűnően a vádlott 2008. és 2010. között, több részletben, harminc különböző alkalmat meghaladóan, eltérő nagyságban vett ki, illetve utalt át a letétbe helyezett pénzeszközökből és használta fel azok rendeltetésével ellentétesen, saját céljaira. Az azonos bűncselekmények sorozatát elkövető terheltnél e sikkasztások a vagyonforrás egyik módjának tekinthetők, mindezekből a körülményekből a rendszeres jövedelem megszerzésére irányuló törekvésre lehet következtetni, ezért az üzletszerű elkövetés megállapítható.

Az 1978. évi IV. törvény 247. §-ának (1) bekezdésében meghatározott ügyvédi visszaélés büntette akkor valósul meg, ha az ügyvéd azért szegi meg hivatásából folyó kötelességét, hogy ügyfelének jogtalan hátrányt okozzon.

A bűncselekmény elkövetési magatartása az ügyvédet hivatásából kifolyólag terhelő kötelességek megszegése. Ezeket a kötelességeket jogszabályok, valamint az ügyvédi hivatás íratlan és írásba foglalt etikai és más magatartási szabályai tartalmazzák. Jelen ügyben az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § rendelkezésének, illetve az ügyvédek letét- és pénzkezelésének részletes szabályozásáról szóló 4/1999. (III. 1.) MÜK Szabályzat letétek kifizetésére vonatkozó pontjainak megszegése róható fel a vádlottnak. Önmagában az ügyvédi hivatásból folyó kötelességek vétkes megszegése az 1998. évi XI. törvény 37. § a.) pont értelmében fegyelmi felelősséget alapozhat meg, e jogszabályhely szerint ugyanis fegyelmi vétséget követ el az az ügyvéd, aki az ügyvédi tevékenység gyakorlásából eredő, jogszabályban, illetve az etikai szabályzatban meghatározott kötelességét vétkesen megszegi. Fegyelmi határozattal részben a tényállásban foglalt cselekmények miatt a vádlott fegyelmi felelősségét meg is állapították.

Az ügyvédi visszaélés célzatos bűncselekmény, ezért csak egyenes szándékkal követhető el. E bűncselekmény megállapítását nem alapozza meg önmagában az ügyvédi hivatásból folyó kötelesség vétkes megszegése. Az ügyvéd kötelességszegése csak akkor bűncselekmény, ha azzal a célzattal követi el, hogy ügyfelének hátrányt okozzon, tehát szükséges, hogy az ügyvéd a szakmai hibákat, mulasztásokat direkt hátrányokozási szándékkal kövesse el. A hátrány nem csak vagyoni hátrány lehet, hanem minden olyan helyzet és állapotváltozás, amely az ügyfél számára erkölcsi, személyes vagy más okból kedvezőtlen. A hátrány tényleges bekövetkezése nem követelmény, az a törvényi tényálláson kívüli eredmény.

Az ügyvédi visszaélés az annak során elkövetett vagyon elleni bűncselekménnyel valódi halmazatban csak akkor áll, ha annak célja éppen az ügyvédi kötelességnek az ügyfél jogtalan hátrányára való megszegése.

A felülbírálat során irányadó tényállás alapján az állapítható meg, hogy a terhelt ügyvéd volt, aki kizárólag a megadott határidőben és a letéti szerződésben pontosan meghatározott esetekben teljesíthetett volna kifizetést a nála letétbe helyezett pénzből. Ügyvédi hivatásából folyó kötelességét szándékosan megszegte, amikor a letétbe helyezett pénzt eltulajdonította. Az irányadó tényállás viszont nem rögzített olyan adatokat - és ilyeneket a bizonyítási anyag sem tartalmaz -, amelyek alapján megalapozottan következtetni lehetne arra, hogy a vádlott a letéti pénzt azért sikkasztotta el, hogy ügyfeleinek érdekeikkel ellentétes, számukra kedvezőtlen következményt idézzon elő. Ilyen helyzet elérésére törekedett volna, ha például azért tulajdonítja el a letéti pénzt, mert a letéti szerződés kedvezményezettjével megállapodik, hogy a letevő tudta nélkül kijátsszák őt; vagy például azért tulajdonítja el a letéti pénzt, hogy elérje, hogy az ingatlan tulajdonjogát ne a letevő szerezzék meg, hanem más ügyfele. A bűncselekmény törvényi tényállásában megkívánt hátrány okozási célzat hiányában a terhelt terhére az ügyvédi visszaélés büntette nem róható.

Hasonló álláspontot képviselnek a Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.61/2011/4. és Bfv.II.793/2010/5. számú (LB-H-BJ-2011-114. és LB-H-BJ-2011-19. bírósági határozat) határozatai is és a BH+2001.6.257 számon megjelent eseti döntés is.

Szükséges megvizsgálni, hogy az ügyvédi visszaélés büntette tekintetében felmentő rendelkezés meghozatalának vagy a bűnösség megállapítása mellőzésének van helye. E tekintetben a 3/2007. számú büntető jogegységi határozat ad iránymutatást, mely kifejti, hogy „A törvényes vádban írt tényállás teljes kimerítése esetén annak eldöntése, hogy a több törvényi tényállás keretei közé illeszkedő egyetlen cselekmény valóságos, vagy látszólagos alaki halmazatot valósít-e meg valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelent. Ezért a látszólagos alaki halmazatban álló cselekmények elbírálása során megállapított speciális cselekménnyel látszólagos halmazatban álló másik cselekmény tekintetében nincs helye felmentő rendelkezésnek, a terhelt bűnösségét egységesen a speciális bűncselekményben kell megállapítani.” Ez az

álláspont valamennyi, látszólagos alaki halmazatban álló bűncselekményre alkalmazandó, tehát jelen esetben is. Ezért nincs helye felmentő rendelkezésnek, így az ítélőtábla a vádlott bűnösségének megállapítását 3 rb. ügyvédi visszaélés büntetében [2012. évi C. tv. 285. § (1) és (2) bekezdés] mellőzte.

Az új Büntető törvénykönyv, a 2012. évi C. törvény 2013. július 1. napján történt hatálybalépésére tekintettel az ítélőtábla is vizsgálta, hogy a vádlottra nézve az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályban lévő anyagi jogi szabályok alkalmazása eredményez kedvezőbb elbírálást.

A cselekmény elkövetésének időpontjában hatályban lévő 1978. évi IV. törvény, illetve az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény 2. § szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha azonban a cselekmény az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni. A másodfokú eljárás idején hatályos 2012. évi C. törvény rendelkezéseit mind a cselekmény minősítése, mind a büntetés kiszabása körében vizsgálni kell.

A vagyon elleni bűncselekmények minősítésénél irányadó értékhatárok, így a jelentős és a különösen nagy érték nem változott [1978. évi IV. törvény 138. § c.) és d.) pont, illetve 2012. évi C. törvény 459. § (6) bekezdés c.) és d.) pont], e cselekmények büntetési tételkerete is azonos. Az 1978. évi IV. törvény 317. § (6) bekezdés b.) pontja és a 2012. évi C. törvény 372. § (5) bekezdés b.) pont szerinti jelentős értékre, üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntette 2 évtől 8 évig, míg az 1978. évi IV. törvény 317. § (7) bekezdés b.) pontja és a 2012. évi C. törvény 372. § (6) bekezdés b.) pont szerinti különösen nagy értékre, üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntette 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett.

Az 1978. évi IV. törvény a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét akként szabályozza, hogy az automatikusan a szabadságvesztés végrehajtási fokozatához

igazodik, a terhelt börtönben végrehajtandó büntetés esetén legalább 3/4 rész kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra [1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés II. fordulata]. Tekintettel arra, hogy a 2012. évi C. törvény 38. § (1) bekezdése szerint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a bíróság állapítja meg az ügydöntő határozatában és a (2) bekezdés értelmében, ha ez nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap, az új törvény kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013. (X. 14.) számú véleményére, mely szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, a törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására.

Fenti szabályozást összevetve a másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott esetében az elbíráláskor hatályos jogszabály alkalmazása kedvezőbb elbírálást eredményez a szabadságvesztés büntetésből engedélyezett feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása miatt, erre figyelemmel az ítéletábla vele szemben a 2012. évi C. törvény szabályait alkalmazta.

A másodfokú bíróság a jelenleg hatályos büntetőtörvény alapján a vádlott

- 1. és 3. tényállási pontban írt cselekményét a 2012. évi C. törvény 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő 2 rb. sikkasztás büntettének, mely a 2012. évi C. törvény 6. § (2) bekezdés alapján folytatólagosan elkövetett,
- 1. pontban foglalt cselekményét a 2012. évi C. törvény 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének minősítette.

A 2012. évi C. törvény 80. § (1) bekezdés értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

A minősítés megváltoztatására, a vádlott terhén megállapított cselekmények lényegesen súlyosabb büntetési tétellel fenyegetettségére figyelemmel a büntetés felülvizsgálata elkerülhetetlen, az ügyész fellebbezése e körben is alapos.

Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket nagyrészt helyesen vette számba.

Mellőzendő az enyhítő körülmények köréből a büntetlen előélet. A Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény II/1. pontja értelmében ez nem értékelhető annak a javára, aki a bűncselekményt olyan beosztás felhasználásával követte el, amelyben a büntetlen előélet alkalmazási feltétel. A vádlott a cselekményeket ügyvédi minőségében, e foglalkozás szabályainak megszegésével követte el, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 13. § (4) bekezdés b.) pont értelmében nem vehető fel a kamarába, aki büntetett előéletű.

Ellenben javára értékelendő idős életkora (Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény II/4. pont)

Nem súlyosító körülmény a kár meg nem térülése. Az elkövető javára kell értékelni, ha az okozott kárt vagy annak egy részét megtérítette (Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény III/9. pont), ebből azonban nem következik, hogy ennek az ellenkezője a terhére vehető figyelembe.

Az ügyészség álláspontjával ellentétben a beismerő vallomás nyomatékos enyhítő körülmény, hiszen a vádlott már a nyomozás során, gyanúsított kihallgatása alkalmával sem vitatta a bűncselekmények elkövetését.

A büntetés kiszabásánál kiemelés érdemel, hogy a terhelt a másodfokú eljárásban is megbánó magatartást tanúsított és a közvetlenség folytán észlelhető volt, hogy önmagában azon tényből adódóan, hogy több éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, szembesült magatartásának helytelenségével és következményivel.

Mindezen körülményeket értékelve az ítélőtábla a vádlottal szemben a középértéktől jelentősen eltérve, a törvényi minimumot kevés tartammal meghaladó büntetés kiszabását látta indokoltnak, ez a büntetési célok eléréséhez szükséges, de elegendő is. Ezért a szabadságvesztés büntetését 6 évben határozta meg.

Az ítélőtábla a 2012. évi C. törvény 38. § (1) és (2) bekezdés a.) pontja alapján rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, amely a vádlott esetében a büntetés kétharmad részének letöltését követő nap.

Az elsőfokú bíróság a 2012. évi C. törvény 50. § (2) bekezdésre figyelemmel törvényesen járt el, amikor a vádlottal szemben pénzbüntetést is kiszabott.

Annak napi tétel számát a bűncselekmény tárgyi súlyához igazodóan kell meghatározni. A másodfokú bíróság által a vádlott terhére megállapított cselekmények közül a legsúlyosabb megítélésű magatartás büntetési tételkerete öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. A törvényalkotó ezzel az elkövetett magatartást a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmények között helyezte el. Mindez indokolja a napi tétel számának megváltoztatását, ezért az ítélőtábla a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés napi tétel számát jelentősen, 400 napi tételre súlyosította.

Az egy napi tételnek megfelelő összeg sincs arányban a vádlott - bíróság előtt feltárt - vagyoni, személyi körülményeivel. Az indokolatlanul eltúlzott, így annak 5.000.-forintra mérséklését látta arányban állónak.

A közügyektől és foglalkozástól eltiltás mértéke törvényes, azok megváltoztatására nem volt ok, valamint a vagyonelkobzás alkalmazása is megfelel a jogszabályi rendelkezéseknek.

Az ítélet járulékos rendelkezései közül a Cég1 részére történő polgári jogi igény megítélésével a másodfokú bíróság nem értett egyet. E körben nem hagyható értékelés nélkül az a tényállásban is feltüntetett releváns adat, miszerint a vádlott 570.000.- euro tekintetében közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Tanú2 nyomozati és tárgyaláson tett egyező vallomása szerint ezen összeg a letétbe helyezett pénzt és a felmerült költségeiket takarja. Ezzel ellentétes adat az eljárás során nem merült fel, így erre figyelemmel amennyiben a bíróság a polgári jogi igényről a büntető eljárásban érdemben a magánfél indítványának helyt adva dönt, a követelés kétszeri megítélésének esete merülhet fel. Figyelemmel azonban arra, hogy a vádlott e körben nyilatkozatot nem tett és azösszepszerűség (570.000 euro), valamint a jogcím (kölcsön) nem egyezik a tényállásban megállapítottakkal, a másodfokú bíróság a polgári jogi igényt nem elutasította ítélt dolog címén, hanem annak érvényesítésével a magánfelet a Be. 335. § (1) bekezdés alapján egyéb törvényes útra utasította és emiatt a vádlott illetékfizetésre kötelezését mellőzte.

Fenti indokokra figyelemmel az ítéltőábla - a Be. 361. § (1) bekezdés szerint nyilvános ülésen eljárva - a Be. 370. § alkalmazásával a Be. 372. § (1) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, míg egyéb, törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltőábla ítélete elleni fellebbezést a Be. 386. § (1) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2015. év február hó 11. napján

dr. Nehrer Péter s. k.	dr. Sárecz Szabina Martina s. k.	dr. Halász Etelka s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Fővárosi Törvényszék 2013. év december 18. napján kelt 25.B.1126/2013/30. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.33/2014/6. számú ítéletében foglalt változtatásokkal **2015. év február hó 11. napján jogerős és végrehajtható.**

Budapest, 2015. év február hó 11. napján

Dr. Nehrer Péter
a tanács elnöke